

Državno in zasebno

Slovenske politične stranke prodajajo tujcem razpolaganje z našim naravnim in geografskim prostorom, kar je nesmiselno že po kriterijih pravovernih ekonomistov. Po teh kriterijih je večinoma nesmiselno privatiziranje monopolov nasploh. Ni sporno, da je v teh primerih v igri samo čisto navadno tuje pljenje v režiji lastnega domačega finančnega kriminala.

V tržnih, konkurenčnih sektorjih pa je državna lastnina načeloma res manj učinkovita od zasebne. Država deluje bolje s politikami kot z lastništvom. Odstranjevanje politikov iz podjetij je razumen cilj. Popolnoma nerazumno pa je, da je odgovor na ta zapleteni problem že takoj na pladnju, in to tisti najbolj idiotski: da naj se podjetja na hitro prodajo tujcem, pogosto brezimnim tujim špekulantom, za ničvredno gotovino.

Ob tem pripomnimo, da slabo upravljanje slovenskega javnega sektorja ni kar tako samoumevno. Dodana vrednost na zaposlenega, ki jo ustvarja tako imenovano »gospodarstvo« (seštevek tistega v domači in tuji lasti), je pol manjša od tiste, ki jo ustvarjata avstrijsko ali nemško. Ali kdo misli, da delujeta s kar pol nižjo učinkovitostjo od avstrijskega ali nemškega tudi slovensko šolstvo in zdravstvo? Relativna kakovost slovenskih javnih sistemov je očitna, je pa res, da jo določa v glavnem zgolj inercija iz starih časov in da se stanje vztrajno slabša.

V kreditnem napihovanju, ki je sprožilo slovensko krizo, so vodile tuje (avstrijske) banke; te so bile zato v krizi večinoma še bolj prizadete kot slovenske državne banke. In spet, danes že ni več tako. Pri današnjem stanju slovenske politične scene je vsako razmišljanje o »slovenskem« bančništvu, državnem ali zasebnem, že utopija. To panogo so nam slovenski politiki že zapravili. Do pred kakšnim desetletjem je slovenski državni sektor – po inerciji – še deloval dobro ali vsaj solidno, zdaj nič več. Problem je resničen in terja reševanje. A ne izolirano. Značilno slabše kot prej deluje tudi zasebni sektor. Iščemo skupni imenovalec. Dokler je politična scena gnila, bo sistematično uničevala kakovost tako v državnem kot zasebnem sektorju, »domačem« in »tujem«. Krivec ni to ali ono lastništvo. Prodajanje državnega kapitala tujcem ne spremeni ničesar, vsaj ne na bolje.